

Sygn. akt: I C 324/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2019 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSR Robert Wysocki
Protokolant:	stażysta Marta Trzebiatowska

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2019 roku w Człuchowie

sprawy z powództwa **R. M.**

przeciwko P. R. (1)

o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę

oddala powództwo.

Sygn. akt I C 324/17

UZASADNIENIE

Powód R. M. wniósł do Sądu Rejonowego w Człuchowie pozew przeciwko P. R. (1) o zapłatę 1.400,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę i niepotrzebne cierpienia spowodowane jego nieobyčajnym, wulgarnym zachowaniem którym naruszył jego dobra osobiste w postaci jego godności wraz z odsetkami maksymalnymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powództwa powód wskazał, że odbywając karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w C. w celi numer (...) na pawilonie P pozwany będąc osadzony w sąsiedniej celi wyzywał go wulgarnie i obelżywie przez okno swojej celi w taki sposób, iż słyszeli to inni osadzeni oraz zakłócał jego spoczynek nocny pukając i kopiąc w ścianę oddzielającą ich cele, a także oblał jego okno moczem, przy pomocy plastikowej butelki po wodzie.

Powód wniósł o zwolnienie go od kosztów sądowych.

Postanowieniem z dnia 16 sierpnia 2017 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym w Człuchowie zwolnił powoda od kosztów sądowych w całości.

W odpowiedzi na pozew pozwany P. R. (1) wniósł o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego i niewykazanego.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew zaprzeczył, aby zwracał się kiedykolwiek do powoda o udzielenie mu pożyczki, a zwłaszcza w kwocie 3.000,00 złotych. Przyznał, że wiadomym mu jest, iż powód dystrybuuje na terenie zakładu karnego środki odurzające zwane dopalaczami, za to nie przyjmuje pieniędzy, lecz z współosadzonymi spisuje umowy,

a właściwie bierze od nich podpisy na niewypisanych kartach, które następnie wypełnia według własnego uznania, żądając zapłaty wysokich kwot pieniężnych.

Jeżeli chodzi o kolejne sytuacje, które opisuje powód w szczególności zakłócanie jego spoczynku nocnego oraz wyzywanie go przez pozwanego słowami obelżywymi, a także oblanie moczem okna celi powoda, zdaniem P. R. (1) jest to nieprawda, zwłaszcza, iż zachowania takie nie pozostałyby bez reakcji funkcjonariuszy Służby Więziennej.

Pozwany przyznał, iż pukał w ścianę oddzielającą celę powoda od celi pozwanego, ale była to reakcja na dochodzące z celi powoda hałasy, które jak się później okazało były wynikiem niszczenia przez powoda przysłony okiennej typu „blenda” uniemożliwiającej mu kontakt z innymi osadzonymi.

W dniu 4 grudnia 2017 roku powód R. M. pismem procesowym zmienił powództwo w ten sposób, iż zażądał od pozwanego zapłaty kwoty 10.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z maksymalnymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu według norm przypisanych.

W uzasadnieniu pisma procesowego powód podtrzymał swoje stanowisko zawarte w pozwie, a nadto zaprzeczył wszelkim twierdzeniom i zarzutom pozwanego wyraźnie nieprzyznanym. Powód wskazał, iż pozwany naruszył jego dobra osobiste, które przykładowo wskazane są w art. 23 k.c., a w szczególności jego godności i prawo do godnego odbywania kary pozbawienia wolności.

Na rozprawie w dniu 7 grudnia 2017 powód podtrzymał powództwo w całości, natomiast pozwany wniósł o jego oddalenie.

W dniu 25 kwietnia 2019 roku Sąd wydał wyrok, którym oddalił powództwo w całości.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód R. M. obywał karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w C., a w okresie luty – marzec 2017 roku był osadzony na pawilonie P w celi numer 7. Pozwany P. R. (1) w tym samym czasie, również odbywał karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w C. i był osadzony w sąsiedniej celi numer 6 na pawilonie P

bezsporne

W dniu 28 marca 2017 roku przeciwko osadzonemu P. S. sporządzono wniosek dyscyplinarny za czyn wylewania przez okno za pomocą butelki cieczy o zapachu moczu w kierunku celi numer (...) oraz za wulgarne odnoszenie się do innych osadzonych, czym zakłócał on porządek w oddziale. W tym samym dniu skazany P. S. został ukarany przez Dyrektora Zakładu Karnego w C. karą dyscyplinarną zakazu udzielania widzeń w sposób umożliwiający bezpośredni kontakt z osobą odwiedzającą na okres 2 miesiące, której to wykonanie zostało zawieszona na okres 2 miesiące. P. R. (2) nie został ukarany karą dyscyplinarną za podobne zachowania.

dowód: pisma Z-cy Dyrektora Zakładu Karnego w C. z dnia 20 grudnia 2017 roku, i z dnia 21 grudnia 2017 roku, k. 127-128, 139;

W okresie od dnia 13 października 2016 roku do dnia 17 maja 2017 roku świadek Ł. R. był osadzony w Zakładzie Karnym w C. na pawilonie C w celi numer(...).

dowód: przeglądarka historii rozmieszczenia k. 162-163

Oddalono wnioski powoda o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadka K. J., gdyż powód nie wskazał adresu miejsca zamieszkania świadka przebywającego na wolności, a czynności Sądu z urzędu, doprowadziły do ustaleń, iż świadek opuszczając zakład karny nie wskazał adresu zamieszkania, pobytu na wolności, gdyż jest osobą bezdomną. Ponadto oddalono pozostałe wnioski stron postępowania: zwrócenie się do Prokuratury Rejonowej w Człuchowie o przesłanie postanowień umarzających postępowanie o przestępstwa narkotykowe, w których osobą podejrzaną

był R. M., wystąpienie do (...) Zakładu Karnego w C. o przedłożenie potwierdzeń przelewów powoda na poczet paczek żywnościowych dla powoda i innych skazanych, zwrócenie się do Banku (...) o historię rachunku powoda, przesłuchanie policjantów konwojujących na rozprawę powoda i pozwanego, przesłuchania wychowawców pełniących służbę na pawilonie P w Zakładzie Karnym w C., załączenie do akt sprawy akt osobowych pozwanego, gdyż nie miały one znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył co następuje:

Roszczenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powód R. M. dochodził od pozwanego P. R. (1) kwoty 10.000,00 złotych z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w wyniku naruszenia jego dóbr osobistych na skutek wulgarnego, patologicznego i nieobyczajnego zachowania się pozwanego względem jego osoby, przejawiającego się wyzywaniem powoda słowami wulgarnymi i obelżywymi, oblaniu okna celi powoda moczem oraz zakłócaniu spoczynku nocnego poprzez pukanie i kopanie w ścianę oddzielającą cele powoda i pozwanego, czym pozwany naruszył dobra osobiste, tj. godności osobistej i prawa do godnego odbywania kary pozbawienia wolności.

Pozwany P. R. (1) wniósł o oddalenie powództwa jako bezzasadnego i niewykazanego. Zaprzeczył wszystkim okoliczności podanym przez powoda, potwierdził jedynie, że pukał w ścianę, lecz była to reakcja na głośne zachowanie powoda w celi, które było wynikiem niszczenia przez powoda przysłony okiennej typu „blenda” uniemożliwiającej mu kontakt z innymi osadzonymi.

Na gruncie prawa polskiego można uzasadnić żądanie powoda z tytułu zadośćuczynienia regulacją wynikającą z art. 23 k.c. i art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c., ustanawiającą przesłanki zasądzenia zadośćuczynienia w tych przypadkach.

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c., ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne; w razie dokonanego naruszenia może żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności, ażeby złożyła oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie; wreszcie na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego. Z kolei art. 448 k.c. stanowi, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Do dóbr osobistych podlegających ochronie prawnej zaliczyć należy godność osobistą, mimo że nie jest ona wprost wymieniona w art. 23 k.c., zawierającym jedynie przykładowy katalog dóbr osobistych. Godność jako przedmiot szczególnej ochrony prawnej wymieniona została natomiast w art. 30 Konstytucji, zgodnie z którym przyrodzona i niezbywalna godność człowieka jest nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. Ponadto, jak stwierdził Sąd Najwyższy do katalogu dóbr osobistych podlegających ochronie niewątpliwie należy zaliczyć prawo do godnego odbywania kary pozbawienia wolności, a działania naruszające te dobra mogą rodzić odpowiedzialność.

Z treści cytowanych przepisów wynika zatem, że w przypadku naruszenia dóbr osobistych powództwo będzie zasługiwało na uwzględnienie jedynie w przypadku łącznego spełnienia wszystkich przesłanek, o których mowa w art. 24 § 1 k.c., tj. istnienia dobra osobistego, jego zagrożenia lub naruszenia, a także bezprawności działania pozwanego, przy czym to na dochodzącym ochrony prawnej (czyli powodzie) spoczywa obowiązek wykazania istnienia dobra osobistego oraz jego zagrożenia lub naruszenia natomiast pozwany obarczony jest ciężarem dowodu, że jego zachowanie nie było bezprawne.

W ocenie Sądu powód nie udowodnił, zasadności roszczenia w szczególności nie wykazał, iż to zachowania pozwanego P. R. (1) naruszyły jego godność osobistą oraz prawo do godnego odbywania kary pozbawienia wolności.

Podkreślić należy, że na powódzie jako osobie żądającej zasądzenia zadośćuczynienia na mocy przepisu art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. spoczywał ciężar udowodnienia faktu naruszenia dobra osobistego, doznania z tej przyczyny krzywdy oraz wykazania jej rozmiaru. Zgodnie z fundamentalną zasadą procesu cywilnego tj. zasadą kontrydiktoryjności, to na stronach procesu ciąży obowiązek dowodzenia, co w konsekwencji oznacza, iż to strony są w pełni odpowiedzialne za wynik postępowania toczącego się z ich udziałem. Nieprzedstawienie dowodów prowadzi zaś do poniesienia przez stronę wynikających z przepisów prawa materialnego negatywnych konsekwencji nieudowodnienia faktów potwierdzających zasadność żądań. Sąd podziela przy tym pogląd Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 12 grudnia 1996 roku, w sprawie I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76), który wskazuje, iż przy rozpoznawaniu sprawy na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego, rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.).

Powód powinien zatem wykazać na podstawie wnioskowanych dowodów, że na skutek działań lub zaniechań pozwanego doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, co doprowadziło do doznania przez niego krzywdy w rozmiarze uzasadniającym przyznanie zadośćuczynienia w żądanej kwocie. Wnioski dowodowe powoda, w postaci przesłuchania świadków nie doprowadziły do wykazania stawianych tez, a zatem, nie doszło do wykazania, iż to wulgarne i nieobyczajne zachowanie pozwanego doprowadziło do naruszenia dóbr osobistych w postaci godności osoby ludzkiej oraz godnego odbywania kary pozbawienia wolności.

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd wziął pod uwagę treść pism Zastępcy Dyrektora Zakładu Karnego w C. oraz, a także zeznań świadka A. S. i G. P. oraz wyjaśnień samych stron procesu. W świetle tych dowodów Sąd stwierdził, iż okno powoda zostało oblane cieczą o zapachu moczu, a sprawca tego czynu tego czynu, P. S., ustalony w postępowaniu dyscyplinarnym prowadzonym przez funkcjonariuszy Służby Więziennej, został ukarany przez Dyrektora Zakładu Karnego w C. karą dyscyplinarną zakazu udzielania widzeń umożliwiających bezpośredni kontakt z osobą odwiedzającą, której to wykonanie zostało zawieszona na okres 2 miesięcy. Ponadto postępowanie dyscyplinarne prowadzone wobec P. S. objęło jego zachowanie polegające na wulgarnym odnoszeniu się do pozostałych osadzonych w Zakładzie Karnym w C.. Pozwany P. R. (1) nie został ukarany dyscyplinarnie za podobne zachowania przypisane P. S..

Jeżeli chodzi o ocenę zeznań świadków, to zeznania Ł. R. są w całości niewiarygodne, ponieważ w czasie kiedy miało dojść do oblania okna celi powoda uryną oraz kierowania wobec powoda słów wulgarnych i obelżywych, a także zakłócania jego spoczynku nocnego przez P. R. (2), świadek był osadzony w pawilonie C celi numer 217, stąd nie mógł być świadkiem w/w zdarzeń.

Zdaniem Sądu zeznania A. S. oraz G. P. były spójne, korelowały ze sobą wzajemnie i brak było jakichkolwiek podstaw, by odmówić im przymiot wiarygodności. W szczególności jeśli chodzi o zdarzenie oblania moczem okna celi powoda, G. P. zeznał, iż nie był bezpośrednim świadkiem tego zdarzenia, widział to funkcjonariusz Służby Więziennej, który ustalił winnego i poinformował powoda, iż sprawca poniósł odpowiedzialność dyscyplinarną. Świadek ten zeznał, iż pozwany kierował różnego rodzaju wyzwiska w kierunku powoda wraz z współosadzonymi z nim w jednej celi oraz, że zakłócał spoczynek nocny pukając w ścianę oddzielającą cele nr 7 z celą nr 6. Świadek A. S. zeznał, iż nie był bezpośrednim świadkiem oblania moczem okna powoda, a osadzeni nie wiedzą czy tego dokonał P. S. czy P. R. (1). Zeznał również, że będąc osadzony w sąsiedniej celi słyszał wyzwiska, ale nie wie kto do kogo kierował te wyzwiska. Zdaniem świadka strony są ze sobą skłócone i wyzwiska były wzajemne.

Zdaniem pozwanego pukał on w ścianę oddzielającą celę powoda, ponieważ dochodziły z niej hałasy spowodowane jak się później okazało niszczeniem przesłony okiennej typu „blenda” zamontowanej w celi powoda uniemożliwiającej mu kontakt osadzonymi w innych celach.

Powód został ukarany przez administrację Zakładu Karnego w C. za zniszczenia przesłony typu „blenda” i obciążony kosztem jej naprawy.

Podkreślić należy, iż o zasądzeniu zadośćuczynienia decyduje rodzaj naruszonego dobra osobistego, stopień nasilenia i czas trwania tych naruszeń, stopień zawinienia naruszydciela oraz rozległość i długotrwałość skutków naruszeń dla osoby pokrzywdzonej. Brak winy w działaniach pozwanego jeśli chodzi o jego pukanie w ścianę oddzielającą cele, będące reakcją na hałas dochodzący z celi powoda jest kolejną okolicznością przemawiającą za oddaleniem powództwa. W ocenie Sądu powód nie udowodnił, że P. R. (1) dopuścił się zarzucanych mu zachowań naruszających jego dobra osobiste, co wywołało u niego cierpienia skutkujące możliwością zasądzenia zadośćuczynienia w świetle wskazanych wyżej przepisów. Wobec powyższego powództwo jako nieudowodnione co do zasady podlegało oddaleniu. Dodać także należy, że powód nie wykazał, że wysokość zadośćuczynienia w kwocie 10.000 zł była adekwatna, co również było konieczne.

Reasumując przepis art. 448 k.c. ma charakter fakultatywny. W konsekwencji oznacza to, iż nawet gdyby zaistniały przesłanki ustawowe, roszczenie nie musiałoby zostać uwzględnione, gdyż Sąd posiada znaczną swobodę decyzyjną w tym zakresie. Przy zastosowaniu ww. przepisu Sąd bierze pod uwagę całokształt okoliczności faktycznych, w tym winę sprawcy w naruszeniu dóbr osobistych, stopień tego naruszenia oraz rodzaj naruszonego dobra (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 kwietnia 2006 roku, II PK 245/2005). Dokonanie oceny, czy w konkretnej sytuacji naruszenie jakiegokolwiek dobra osobistego rzeczywiście nastąpiło nie może być dokonywane wedle miary indywidualnej wrażliwości zainteresowanego, która może być niekiedy bardzo duża ze względu na cechy osobowościowe związane ze szczególną drażliwością i przewrażliwieniem.

Wobec powyższego, skoro powód nie wykazał w toku niniejszego procesu okoliczności, które stanowiłyby podstawę do uznania, że P. R. (1) naruszył jego dobra osobiste, to zasadnym było oddalić jego roszczenie w całości.

Wszystkie koszty procesu poniósł Skarb Państwa na skutek zwolnienia powoda od kosztów sądowych. W tej sytuacji, iż pozwany w 100% wygrał proces oraz mając na uwadze treść art. 98 k.p.c. rozstrzygnięcie Sądu, zawieranie w wyroku orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu należało uznać za zbędne.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie wyżej powołanych przepisów należało orzec jak w sentencji wyroku, oddalając powództwo w całości.